

Швец П.А.,

канд. екон. наук, ст. наук. співроб.,
пров. наук. співроб. Інституту демографії та соціальних
досліджень імені М.В. Птухи НАН України
pavelshvets@ukr.net

Швец П.А.,

канд. екон. наук, ст. науч. сотр.,
вед. науч. сотр. Інститута демографии и исследований
имени М.В. Птухи НАН Украины

Shvets P.A.,

PhD in Economics, Senior Researcher
Leading Researcher Ptoukha Institute for Demography and Social
Studies of the National Academy of Ukraine

МОЛОДЬ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ Й ОСОБЛИВОСТІ

МОЛОДЕЖЬ НА РЫНКЕ ТРУДА УКРАИНЫ: ПРОБЛЕМЫ, ТЕНДЕНЦИИ И ОСОБЕННОСТИ

YOUTH IN THE MARKET OF UKRAINE: PROBLEMS, TRENDS AND FEATURES

Досліджено особливості розвитку сучасного ринку праці молоді та окреслено чинники, які впливають на його стан. Обґрунтовано необхідність регулювання процесів працевлаштування молоді на ринку праці України, що визначається як цілеспрямований вплив на поведінку суб'єктів молодіжного сегмента ринку праці з метою забезпечення максимально можливого рівня працевлаштування молоді, що дозволить підвищити якість її життя та створити підґрунтя для сталого розвитку економіки країни. Досліджено основні проблеми зайнятості та соціального захисту молоді в Україні. Обґрунтовано необхідність удосконалення системи моніторингу та прогнозування розвитку молодіжного ринку праці. Наведено пропозиції, спрямовані на підвищення конкурентоздатності молоді на ринку праці та стимулювання роботодавців до створення нових робочих місць.

Выявлены особенности развития современного рынка труда молодежи и обозначены факторы, влияющие на его состояние. Обоснована необходимость регулирования процессов трудоустройства молодежи на рынке труда Украины, который определяется как целенаправленное воздействие на поведение субъектов молодежного сегмента рынка труда с целью обеспечения максимально возможного уровня трудоустройства молодежи, что позволит повысить качество его жизни и создать основу для устойчивого развития экономики страны. Определены основные проблемы занятости и социальной защиты молодежи в Украине. Обоснована необходимость совершенствования системы мониторинга и прогнозирования развития молодежного рынка труда. Предложены действия, направленные на повышение конкурентоспособности молодежи на рынке труда и стимулирования работодателей к созданию новых рабочих мест.

The purpose of the article is to substantiate the need for a concerted action of the market mechanism and the mechanism of state regulation of the youth labor market, the evaluation of the impact of state influence on the level of youth employment and the development of practical recommendations for overcoming the imbalance in the youth labor market. The peculiarities of the development of the modern youth labor market are explored and the factors influencing on its condition are outlined. The necessity of regulation of youth employment processes in the Ukrainian labor market is grounded,

which is defined as the purposeful influence on the behavior of the subjects of the youth segment of the labor market in order to provide the maximum possible employment rate for young people, which will improve the quality of young people's life and create the basis for sustainable development of the economic of the country. The main problems of the employment and social protection of youth in Ukraine are investigated. The necessity to improve the system of monitoring and forecasting of the development of the youth labor market is substantiated. The proposals aimed at increasing the competitiveness of youth in the labor market and encouraging employers to create new jobs are presented. The main priorities of the regulation of youth employment processes in the labor market of the country are determined by the increase of youth competitiveness in the labor market; by the development of employment competences; by the expansion of flexible forms of employment; by the stimulating self-employment; by the balancing of labor markets and educational services, improving the information provision of employment processes. The practical implementation of the developed conceptual framework for regulating the employment of young people in the labor market will increase the employment rate of young people and the quality of life of the representatives of this socio-demographic group, as well as contribute to creating the basis for sustainable development of the economic of the country.

Ключові слова. Молодіжний ринок праці, працевлаштування молоді, зайнятість, дисбаланс ринку праці, професійна орієнтація, регулювання процесу працевлаштування молоді.

Ключевые слова. Молодежный рынок труда, трудоустройство молодежи, занятость, дисбаланс рынка труда, профессиональная ориентация, регулирование процесса трудоустройства молодежи.

Key words. Youth labor market, employment of young people, employment, labor market imbalance, professional orientation, regulation of the employment process of youth.

Вступ. Молодь формує особливий спектр ринку праці, який значно відрізняється від інших його складових. З одного боку, у молодому віці людина має високу мобільність, вона відкрита, готова до змін і пошуку роботи, а з іншого — їй не вистачає відповідного досвіду, щоб бути конкурентоспроможною на ринку праці. Недосконала законодавча база, відсутність чіткої державної стратегії забезпечення зайнятості молоді, невідповідність освітніх послуг з підготовки кадрів реальним потребам економіки, слабкі механізми стимулювання роботодавців до працевлаштування молоді перетворюють безробіття молодих людей на одну з найгостріших соціально-економічних проблем сучасної України.

В умовах суспільно-політичної кризи в Україні молодіжні проблеми в соціально-трудої сфері набувають певних специфічних рис, відзначаються тяжкими та довготривалими наслідками, а відтак, потребують поглибленого аналізу й регулювання, розробки реалістичної, збалансованої, виваженої політики стосовно працевлаштування молоді.

Постановка завдання. Проблеми працевлаштування молоді та забезпечення її ефективної зайнятості досліджено в роботах вітчизняних і зарубіжних науковців. Серед українських вчених ці питання висвітлені у дослідженнях О. Балакіревої, Д. Богині, І. Бондар, І. Демченко, М. Долішнього, О. Дяків, Л. Ільч, Т. Заць, В. Жаховської, Е. Лібанової, Л. Лісогор, Н. Лук'яненко, В. Онікієнка, І. Петрової, О. Яременко та інших. Різні аспекти формування та розвитку молодіжного ринку праці викладено у роботах таких зарубіжних науковців, як Р. Джекман, Р. Леярд, К. Маккен, Д. Мортенсен, Т. Парсонс, Т. Роззак, Л. Розенмайер, Г. Стенлі, Р. Філер, Х. Холзер та інші. Незважаючи на достатню кількість наукових публікацій з питань державного регулювання молодіжного ринку праці, у сучасній літературі недостатньо уваги приділено комплексності та

практичній спрямованості заходів усунення дисбалансу між попитом і пропозицією робочої сили на молодіжному ринку праці, а також формування чіткого державного замовлення закладам освіти необхідної кількості фахівців певних спеціальностей.

Мета статті полягає в обґрунтуванні необхідності узгодженої дії ринкового механізму та механізму державного регулювання молодіжного ринку праці, оцінці результативності державного впливу на рівень зайнятості молоді й розробці практичних рекомендацій щодо подолання дисбалансу на молодіжному ринку праці.

Результати дослідження. Молодь, виступаючи в якості інноваційного потенціалу суспільства, є однією з найуразливіших груп на ринку праці в силу своїх вікових, соціально-психологічних і професійних особливостей. Вона володіє необхідним потенціалом, реалізація якого найближчим часом може істотно поліпшити економічне та соціальне становище суспільства і відродити національно-духовні надбання українського народу.

Проблема молодіжного безробіття є природним, хоч і вкрай негативним явищем. З одного боку, молодий вік сприяє високій мобільності у пошуках роботи, а з іншого, молоді не вистачає трудового і життєвого досвіду. Досить поширеною є думка, що проблема молодіжного безробіття скоріше є закономірним, аніж кризовим явищем, особливо в Україні, і остаточне подолання безробіття серед молоді об'єктивно — неможливе. А от в якій формі та якими методами буде здійснюватися її вирішення і наскільки ефективним воно буде залежить, насамперед, від спеціалізованих державних структур, адже будь-яку державу повинно турбувати її майбутнє — молодь.

Власне через це ми можемо задуматись, наскільки притаманним атрибутом кризової економіки є молодіжне безробіття. Незаперечним є той факт, що і в країнах з розвинутою економікою спостерігаються приклади надмірного поширення молодіжного безробіття. Більш як 1,2 млрд осіб у світі — це молодь у віці від 15 до 24 років. За даними Всесвітнього економічного форуму, 357 млн з них ніде не навчалися і не працювали. І ця цифра продовжує зростати [11]. А британська *The Guardian* опублікувала дані, які дозволяють оцінити втрати європейської економіки від молодіжного безробіття. Ця цифра сягає 153 млрд євро на рік. Така ситуація призводить до економічних збитків. Це і соціальні виплати, і неотриманий прибуток. Щотижня ці втрати перевищують 3 млрд євро [1].

В останній час ситуація з молодіжною зайнятістю в Україні також загострюється. Унаслідок високої соціальної напруженості у країні за період 2008–2016 років поступово набирають силу негативні тенденції на молодіжному ринку праці, оскільки у цей період спостерігається зниження рівня економічної активності й рівня зайнятості, та зростання рівня безробіття молоді по всім віковим групам молоді (табл. 1).

За даними Державної служби статистики України у 2016 році рівень зайнятості серед осіб 25–29 років і 30–34 років був вищий, ніж у середньому по країні та становив 69,0 % і 74,7 % відповідно. За період 2008–2016 років рівень зайнятості молоді мав тенденцію до зниження по всім віковим групам: 15–24 років — на 10,3 %, 25–29 років — на 7,4 %, 30–34 років — 5,6 %. Найнижчий рівень зайнятості серед осіб віком 15–24 роки обумовлений тим, що молодь у такому віці навчається та не має стійких конкурентних переваг на ринку праці.

Таблиця 1

ДИНАМІКА КІЛЬКОСТІ І ЧАСТКИ МОЛОДІ У СКЛАДІ
ЕКОНОМІЧНО АКТИВНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Назва показника	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*	2016*	2016 до 2008, +/-	2016 до 2015, +/-
	роки										
Економічно активне населення у віці 15-70 років, тис. осіб	22397,4	22150,3	22051,6	22056,9	22011,5	21980,6	19920,9	18097,7	17955,1	-4442,3	-142,6
Рівень економічної активності, %	63,3	63,3	63,7	64,3	64,6	65,0	62,4	62,4	62,2	-1,1	-0,2
Рівень зайнятості, %	59,3	57,7	58,5	59,2	59,7	60,3	56,6	56,7	56,3	-3,0	-0,4
Рівень безробіття, %	6,4	8,8	8,1	7,9	7,5	7,2	9,3	9,1	9,3	+2,9	+0,2
у тому числі за віковими групами молоді											
Молодь віком 15-24 роки, тис. осіб	3147,2	2864,6	2648,7	2605,4	2412,9	2216,8	1952,1	1615,7	1484,3	-1662,9	-131,4
Рівень економічної активності, %	43,0	41,9	40,5	41,7	40,7	39,3	38,4	36,3	35,1	-7,9	-1,2
Рівень зайнятості, %	37,3	34,5	33,5	33,9	33,7	32,5	29,5	28,2	27,0	-10,3	-1,2
Рівень безробіття, %	13,3	17,8	17,4	18,6	17,3	17,4	23,1	22,4	23,0	+9,7	+0,6
Молодь віком 25-29 років, тис. осіб	2887,0	2921,1	2973,7	3001,9	3137,4	3124,7	2882,6	2563,8	2433,5	-453,5	-130,3
Рівень економічної активності, %	82,2	80,6	79,9	79,7	81,5	80,8	80,5	80,8	79,0	-3,2	-1,8
Рівень зайнятості, %	76,4	72,2	72,0	72,4	73,8	73,8	71,6	71,8	69,0	-7,4	-2,8
Рівень безробіття, %	7,0	10,4	9,9	9,2	9,5	8,7	11,1	11,2	11,7	+4,7	+0,5
Молодь віком 30-34 роки, тис. осіб	2787,2	2798,6	2801,3	2818,6	2836,9	2917,4	2819,9	2609,6	2633,1	-154,1	+23,5
Рівень економічної активності, %	85,0	83,6	83,4	83,0	83,3	83,9	82,6	82,3	82,0	-3,0	-0,3
Рівень зайнятості, %	80,3	76,5	76,8	76,9	77,5	78,4	74,9	74,3	74,7	-5,6	+0,4
Рівень безробіття, %	5,4	8,5	7,9	7,4	7,0	6,6	9,3	9,7	8,9	+3,5	-0,8

* без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополь і зони проведення АТО.

Джерело: Економічна активність населення України: Статистичний збірник / Державна служба статистики України. — Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>

Взагалі, ринок молодіжної праці можна умовно розділити на дві категорії: це молодь, яка ніде не навчається і намагається знайти роботу відразу після школи, і молодь, яка влаштовується на роботу після вищого навчального закладу. У розрізі цих двох категорій можна виділити ще одну групу, це молодь, яка намагається сполучити навчання і роботу, але у загальній масі таких дуже мало.

Розглянемо кожну з груп окремо з боку тих труднощів, з якими вони зіштовхуються під час пошуку роботи. Перша група — здобувачі без освіти — здебільшого влаштовуються на некваліфіковану роботу, з досить невеликим рівнем заробітної плати і низькою перспективою подальшого кар'єрного зростання (це залежить, зокрема, від особистісних якостей). Однак у цієї групи здобувачів є серйозні конкуренти — це більш дорослі некваліфіковані робітники і люди похилого віку. Тому дуже часто молодих працівників не хочуть брати на роботу через їхню некомпетентність і острах за їхню безвідповідальність.

Друга група молодих здобувачів — випускники ВНЗ і технікумів. За роки незалежності України кардинально змінилося середовище, в якому функціонувала освітня система, однак сама система у своїй основі залишилася без змін, зокрема управління освітою та зміст освіти. За цей період у країні здійснено окремі коригування системи освіти, проте функції основних інституцій, зокрема які визначають професійні стандарти, оцінювання якості освіти, формування та розподіл державного замовлення, збережено. Навіть більше того, зміст освіти перестав відповідати вимогам конкурентного ринку. За нинішніх умов відсутність зв'язків між закладами освіти та інституціями ринку праці створює ситуацію, де менше 40 відсотків випускників вищих навчальних закладів знаходять роботу у тій галузі знань, за якою вони навчалися [4].

Сьогодні значна частина молоді подає документи до вищих навчальних закладів і намагається продовжити своє навчання. Та відчувається недосконалість старої системи підготовки робочих кадрів і молодих спеціалістів, яка раніше не була орієнтована на вимоги ринку праці та продовжує своє інерційне існування й нині. Перед ними постає проблема знайти кваліфіковану роботу з гідною оплатою праці і з перспективою розвитку їхньої кар'єри. Однак не таємниця, що в умовах ринкової економіки, вимоги роботодавця до свого майбутнього працівника підвищилися. На сьогодні до фахової освіти потрібно додати ще й досвід роботи, якого у випускників найчастіше немає. Тому багато випускників стикаються із серйозними труднощами при пошуку роботи зі спеціальності і у підсумку починають шукати будь-яку роботу. Так, щороку українські навчальні заклади випускають понад 500 тис. молодих спеціалістів, більшість з яких не знаходять відповідного попиту на отриману спеціальність або не мають можливості задовольнити свої вимоги щодо рівня оплати праці (щорічно в Державну службу зайнятості України звертаються близько 5—7 % випускників навчальних закладів [3]).

На думку роботодавців, основними причинами молодіжного безробіття є невідповідність обсягів і напрямів професійного навчання потребам економіки та ринку праці, недостатній рівень якості професійної підготовки, незадовільні умови праці, які пропонуються молоді роботодавцями на конкретних робочих місцях. Зокрема, недосконале функціонування системи фахової підготовки працівників, спричинене відсутністю належного механізму її фінансування та формування державного замовлення на підготовку кадрів, системи незалежної кваліфікаційної атестації випускників навчальних закладів. Серед інших причин — відсутність сталих взаємозв'язків між навчальними закладами, роботодавцями та місцевими органами виконавчої влади, недостатня мотивація молоді до оволодіння робітничими професіями, низький рівень професійної адаптації молодих працівників на виробництві.

Третя група — це молодь, яка поєднує і навчання, і роботу. Тут важливим аспектом слід відзначити, що низький рівень стипендії не може влаштувати молодшу людину повною мірою. Проте поряд існує ще ряд об'єктивних чинників, які постають перед молодшою людиною і зумовлюють її на пошуки роботи

Отже, ця негативна тенденція приводить до того, що знижується попит на робочу силу, а молодь, у свою чергу, втрачає можливість мати перше робоче місце за здобутою у вищому навчальному закладі професією. Це стає ґрунтом втрати кваліфікації, бо молоді люди йдуть працювати не за спеціальністю. Чимале значення тут має і ціна робочої сили, встановлена в Україні. Повсякчас низька заробітна плата змушує молодих спеціалістів, по-перше, шукати додаткові джерела доходів, а це формує ринок вторинної зайнятості та підвищує пропозиції на ринку праці; по-друге, обіймати посади низької кваліфікації, але із більш високим заробітком.

Отже, головними причинами низької молодіжної зайнятості в Україні є:

- небажання роботодавців приймати на роботу недосвідчену та некваліфіковану молодь. Особливо це стосується молодих жінок, оскільки існує висока ймовірність, що вони братимуть відпустки по догляду за дитиною та лікарняні;

- відсутність дійових стимулів для роботодавців при працевлаштуванні молоді. У процесі трудової діяльності недосвідченого молодого працівника є реальними ризики пошкодження засобів виробництва або інших фінансових збитків, а їх додаткове навчання за відсутності ефективної системи державних компенсацій спричиняє зайві витрати;

- суттєвий розрив між програмами навчання у ВНЗ і потребами підприємств. Невідповідність напрямів підготовки молодих фахівців потребам економіки призводить до професійно-кваліфікаційного дисбалансу на ринку праці. Застарілі навчальні програми і матеріальна база закладів освіти не сприяють підготовці висококваліфікованих спеціалістів для роботи на сучасному обладнанні за інноваційними технологіями;

- низькі офіційні зарплати для молодих працівників, які пропонуються на робочих вакансіях, і, відповідно, небажання молоді їх заповнювати.

Окрім зазначеного, слід відзначити, що молодь не має належного досвіду роботи, а тому не може на рівних умовах конкурувати із досвідченими спеціалістами при прийомі на роботу чи проходженні конкурсу.

Хоча досвід працевлаштування молодих спеціалістів у США та Японії показує таке: в Японії працевлаштовуються одразу ж після випуску 92 % молодих спеціалістів, а в США впродовж місяця після закінчення навчання — більше 84 % випускників природничо-наукового і технічного профілів і 38 % гуманітаріїв. Знизити ризик молодіжного безробіття покликані центри зайнятості, що працюють при вищих навчальних закладах у Європі та США.

Варто врахувати, що вищі навчальні заклади у високорозвинених країнах, які не можуть гарантувати працевлаштування більш ніж 70 % випускникам, позбавлені державного фінансування. В Україні такий шлях вирішення проблеми є також досить доцільним. І для того, щоб остаточно проявити себе як державу з ринковою економікою, сьогодні перед Україною постало завдання у забезпеченні робочим місцем майже кожного, хто до цього прагне, зокрема молоді.

Виходячи з цього, удосконалення молодіжної політики в Україні в частині покращення процесу переходу від навчання до стабільної роботи має передба-

чати підвищення ефективності діяльності навчальних закладів на основі координації їхніх зусиль з роботодавцями для забезпечення стажування студентської та учнівської молоді, укладання договорів про працевлаштування випускників на перше робоче місце. Важливими напрямками забезпечення співробітництва роботодавців та навчальних закладів, визначеними у Стратегії розвитку державної молодіжної політики, має стати спільне формування навчальних програм, програм стажування та проходження навчальної практики, залучення роботодавців до планування навчального процесу.

Зниження трансакційних витрат на пошук робочого місця для молоді з відповідним рівнем освіти можна забезпечити за рахунок покращення профорієнтації, професійного консультування та налагодження сучасної інформаційної роботи із населенням. Суспільство має усвідомити не тільки стратегічний характер вибору освіти та отримання гідного першого робочого місця для повноцінного міжпоколінського відтворення, а й те, що надзвичайно важливо забезпечити виховання активної та відповідальної позиції молоді людини, її орієнтацію на зростання компетенції, базованих на ґрунтовних знаннях в обраній галузі знань, що забезпечить можливості саморозвитку та гнучкості людини на ринку праці.

Висновки. Таким чином, основними пріоритетними напрямками регулювання процесів працевлаштування молоді на ринку праці України мають бути підвищення конкурентоспроможності молоді на ринку праці; розвиток компетенцій щодо працевлаштування; розширення гнучких форм зайнятості; стимулювання самозайнятості; збалансування ринків праці та освітніх послуг, удосконалення інформаційного забезпечення процесів працевлаштування, розвиток колективно-договірних методів регулювання працевлаштування молоді. Практичне впровадження розроблених концептуальних засад регулювання процесу працевлаштування молоді на ринку праці дозволить підвищити рівень працевлаштування молоді та якість життя представників цієї соціально-демографічної групи, а також буде сприяти створенню підґрунтя для сталого розвитку економіки країни.

Література

1. Аналітична записка щодо перспективи запровадження в Україні гарантованого забезпечення молоді першим робочим місцем [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/December2009/15.htm>
2. *Грішнова О.А.* Молоді спеціалісти на ринку праці: проблеми конкурентоспроможності та працевлаштування / Грішнова О.А., Самарцева А.Є. // Соціально-трудові відносини: теорія та практика: Зб. наук. пр. — 2012. — Вип. №1 (3). — С. 28–35.
3. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list/category?cat_id=3054
4. Досвід працевлаштування випускників вищих навчальних закладів: погляд випускників та роботодавців [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_673_69088041.pdf
5. Економічна активність населення 2016: статистичний збірник. — К.: Державна служба статистики України, 2017. — 205 с.
6. *Заяць Т.* Національний ринок праці та його молодіжний сегмент: методологія, практика, перспективи розвитку: монографія / Т.А. Заяць, В.Л. Жаховська; за ред. акад. НАН України д.е.н., проф. Б.М. Данилишина. — К.: Фенікс, 2008. — 312 с.

7. *Львіч Л.М.* Узгодження кваліфікацій з урахуванням потреб ринку праці: проблеми та шляхи розв'язання / Л.М. Львіч // Демографія та соціальна економіка. — 2015. — №3 (25). — С. 173–184. — doi: 10.15407/dse2015.03.012

8. *Онікієнко В.В.* Ринок праці та соціальний захист населення України: ретроаналіз, проблеми, шляхи вирішення: монографія / В.В. Онікієнко. — К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2013. — 456 с.

9. *Петрова І.Л.* Роль компетенцій у збалансуванні ринку праці та ринку освітніх послуг / І.Л. Петрова // Ринок праці та освітніх послуг: пошук взаємодії / Під ред. І.Л. Петрової. — Вип. 1. — К.: Таксон, 2007. — С. 127-135.

10. Соціально-економічний механізм регулювання ринку праці та заробітної плати / Д.П. Богиня, Г.Т. Куліков, В.М. Шамота, Л.С. Лісогор, Л.І. Долгова; ред.: Д.П. Богиня. — К.: Ін-т економіки НАН України, 2001. — 300 с.

11. Українська правда. Економічна правда Молодіжне безробіття: втрачене покоління [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.epravda.com.ua/news/2012/03/16/318783/view_print.

12. Labour market transitions of young women and men in Ukraine / [E. Libanova, A. Cymbal, L. Lisogor, I. Marchenko, O. Iarosh]. — Geneva, International Labour Office, 2014. — 105 с.

References

1. Analytical note on the prospects for the introduction in Ukraine of guaranteeing the youth first workplace, available at: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/December2009/15.htm> (Accessed 25 August 2015).

2. Grishnova, O.A., Samarceva, A.E. (2012). Molodi spetsialisty na rynku pratsi: problemy konkurentospromozhnosti ta pratsevlashtuvannia [Young professionals in the labor market: problems of competitiveness and employment]. Zbirnyk naukovykh prats' Sotsial'no-trudovi vidnosyny: teoriia ta praktyka –Labor Relations: Theory and Practific Scientific, Works, 1 (3), 28-35 [in Ukrainian].

3. State employment service of Ukraine, available at: http://www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list/category?cat_id=3054 (Accessed 17 August 2015)

4. Dosvid pratsevlashtuvannia vypusknikiv vyschykh navchal'nykh zakladiv: pohliad vypusknikiv ta robotodavtsiv [Experience the employment of university graduates: opinion of graduates and employers]. Retrieved from: www.dut.edu.ua/uploads/l_673_69088041.pdf [in Ukrainian].

5. Ekonomichna aktyvnist' naseleння 2016 (2017) [Economically active population 2016]. Statystychnyj zbirnyk Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy [in Ukrainian].

6. Zaiats', T., Zhakhovs'ka, V. (2008) Natsional'nyj rynek pratsi ta joho molodizhnyj sehment: metodolohiia, praktyka, perspektyvy rozvytku: monohrafiia [National labor market and its youth segment: methodology, practice, prospects]. Kyiv, Feniks, 312 [in Ukrainian].

7. Il'ich L.M. (2015). Uzghodzhennia kvalifikatsij z urakhuvanniam potreb rynku pratsi: problemy ta shliakhy rozv'iazannia [Matching skills for labour market needs: problems and solutions], Demography and Social Economy, 3 (25), 173-184 [in Ukrainian]. doi: 10.15407/dse2015.03.012

8. Onikiienko, V. (2013) Rynek pratsi ta sotsial'nyj zakhyst naseleння Ukrainy: retroanaliz, problemy, shliakhy vyrishennia: monohrafiia [Labour market and social protection Ukraine: retroanaliz, problems, solutions]. Kyiv, In-t demohrafii ta sotsial'nykh doslidzhen' im. M.V. Ptukhy NAN Ukrainy, 456 [in Ukrainian].

9. Petrova, I. (2007). Rol kompetentsii u zbalansuvanni rynku pratsi ta rynku osvutnikh posluh [The role of competencies in balancing the labor market and education market] The labor market and educational services: search of interaction, V. 1, 127-135 [in Ukrainian].

10. Bohynia, D., Kulikov, H., Shamota, V., Lisohor, L., Dolhova, L. (2001). Sotsial'no-ekonomichnyj mekhanizm rehuliuвання rynku pratsi ta zarobitnoi platy [Socio-economic mechanism of regulation of the labor market and wages]. — Kyiv, In-t ekonomiky NAN Ukrainy, 300 [in Ukrainian].

11. Ukrainian Pravda. Economic truth (2013). Youth unemployment: a lost generation. available at: http://www.epravda.com.ua/news/2012/03/16/318783/view_print (Accessed 4 August 2015).

12. Libanova, E., Cymbal, A., Lisogor, L., Marchenko, I., Iarosh, O. (2014). Labour market transitions of young women and men in Ukraine. Geneva, International Labour Office. [in English].

Стаття надійшла до редакції 14.01.18 р.

УДК 316.472.47

Головко Л.В.

канд. екон. наук, старш. наук. співроб., старш. наук. співроб.
Інститут демографії та соціальних досліджень
імені М.В. Птухи НАН України
holovko_lilia@ukr.net

Головко Л.В.

канд. экон. наук, старш. науч. сотруд., старш. науч. сотруд.
Институт демографии и социальных исследований
имени М.В. Птухи НАН Украины

Holovko L.V.

PhD (Economics), Senior Research
Ptoukha Institute for Demography and Social Studies
of the National Academy of Sciences of Ukraine

СУЧАСНІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

СОВРЕМЕННЫЕ ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА

CURRENT FACTORS INFLUENCE ON FORMATION HUMAN CAPITAL

У статті визначено сучасні чинники впливу на формування людського капіталу. Досліджено стан і розвиток людських ресурсів у контексті трансформаційних змін суспільного розвитку України. Запропоновано ефективні регулятори, спрямовані на забезпечення сталого розвитку людського капіталу, попередження та усунення небажаних явищ у цій сфері. Акцентовано увагу на створення умов соціального середовища у відповідності до європейських стандартів якості життя. Обґрунтовано важливі перспективні напрями формування людського капіталу.